

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Handläggare

Enheten för översikter och uppdrag
Richard Henriksson

Datum

2025-06-02

Vårt ärendenummer

01271-2025

Ert ärendenummer

S2025/00416

Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare (SOU 2025:15)

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten utgår i sitt remissvar från myndighetens uppdrag och det övergripande folkhälsopolitiska målet om att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Folkhälsomyndigheten avstyrker förslagen 7.9.1 och 10.6.1 och tillstyrker förslagen 15.12.1 och 15.12.2 med kommentarer. Myndigheten avstår från att ta ställning till övriga förslag i betänkandet utifrån en samlad bedömning av förslagens konsekvenser för hälsa och jämlikhet i hälsa, samt rimlighet.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

7.9.1 En modell för ett bidragstak inom ekonomiskt bistånd

Folkhälsomyndigheten avstyrker förslaget. Myndigheten delar utredningens bedömning att bidragstaket förväntas få en liten effekt på sysselsättningen, och riskerar att påverka barnen till de berörda biståndsmottagarna negativt. Myndigheten delar också utredningens bedömning att förslaget inte står i överensstämmelse med barnkonventionen. Myndigheten bedömer dessutom att förslaget riskerar att öka både ojämlikheten i hälsa och biståndsmottagandet på sikt.

Myndigheten är positiv till att få människor i arbete utifrån att det finns ett tydligt samband mellan sysselsättning och hälsa, men bedömer att de direkta negativa effekterna av bidragstaket på de berörda biståndsmottagarnas inkomst överväger de indirekta positiva effekterna på sysselsättningen. Myndigheten vill särskilt understryka att barnen till de berörda biståndsmottagarna riskerar att påverkas negativt. Som framgår i betänkandet är exempel på negativa konsekvenser som barnen kan få lägre betyg i årskurs 9 och färre slutförda utbildningsår. En låg utbildningsnivå har ett tydligt samband med ohälsa. Som framgår i betänkandet har

en låg utbildningsnivå också ett tydligt samband med biståndsmottagande. Bidragstaket riskerar således att öka både ohälsan och biståndsmottagandet på sikt.

Genomförs förslaget ser myndigheten ett behov av att ta fram ett kunskapsstöd för arbetet med att minska risken för framtida biståndsmottagande genom att stärka möjligheterna för barn till berörda biståndsmottagare att uppnå en gymnasial utbildningsnivå.

Myndigheten ser då också ett behov av att utvärdera konsekvenserna av förslaget för hälsan hos berörda biståndsmottagare och deras barn, samt jämlikhet i hälsa.

10.6.1 Begränsning av försörjningsstödet för större hushåll

Folkhälsomyndigheten avstyrker förslaget. Som framgår i betänkandet är effekten av begränsningsregeln på sysselsättningen osäker, men myndigheten bedömer att förslaget förväntas få en än mindre effekt på sysselsättningen än bidragstaket utifrån att effekten på de berörda biståndsmottagarnas inkomst beräknas bli mindre. Som också framgår i betänkandet riskerar begränsningsregeln trots det att påverka barnen till de berörda biståndsmottagarna negativt. Förslaget riskerar således att precis som bidragstaket öka både ohälsan och biståndsmottagandet på sikt.

Genomförs förslaget ser myndigheten samma behov av kunskapsstöd och utvärdering av konsekvenserna för hälsa som om förslaget om ett bidragstak genomförs.

15.12.1 Uppdrag till Socialstyrelsen att ta fram ett kunskapsstöd för arbetet med att bryta långvarigt biståndsmottagande

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget. Myndigheten är positiv till att ta fram ett kunskapsstöd för arbetet med att stödja långvariga biståndsmottagare till självförsörjning. Som framgår i det folkhälsopolitiska ramverket är att stärka människors egna möjligheter till sysselsättning viktigt för att åstadkomma en god och jämlik hälsa.

15.12.2 Regeringen ska tillsätta en utredning som får i uppdrag att lämna förslag på hur statistik om kommunala arbetsmarknadsinsatser kan samlas in

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget. Myndigheten delar utredningens bedömning att effektutvärderingar av kommunala arbetsmarknadsinsatser är viktiga för att öka biståndsmottagares möjligheter att arbeta på sikt. Myndigheten bedömer att förslaget kan bidra till att uppnå det övergripande folkhälsopolitiska målet om att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Olivia Wigzell. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Josefin Jonsson och Anna Bessö, chefsjuristen Bitte Bråstad, samt enhetschefen Anna Månsdotter deltagit. Utredare Richard Henriksson har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Richard Henriksson